

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΣΚΩΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Από τον Τύπο Τελειοποίησης (Rite de Perfection) στον Αρχαίο και Αποδεδεγμένο Σκωτικό Τύπο

Την 4^η Δεκεμβρίου 1802 απεστάλη σε αμφότερα τα επί της γης ημισφαίρια εγκύκλιος που ανακοίνωνε την δημιουργία στην πόλη Charleston της Νότιας Καρολίνας, την 31^η Μαΐου 1801, του Υπάτου Συμβουλίου του 33^ο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (ΗΠΑ). Η εγκύκλιος ανακοίνωνε την δημιουργία ενός Τεκτονικού Τύπου αποτελούμενου εκ 33 βαθμών, το οποίο εφ' εξής θα ονομαζόταν Αρχαίος (και) Αποδεδεγμένος Σκωτικός Τύπος (Α.Α.Σ.Τ.). Ο Τύπος κατ' ουσίαν θα περιελάμβανε τον Τύπο Τελειοποίησης των 25 βαθμών που είχε εισαχθεί από την Γαλλία το 1761 από τον *Etienne Morin* και λειτουργούσε στις Δυτικές Ινδίες με την προσθήκη 8 ακόμη βαθμών από παλαιότερα συστήματα της ευρύτερης «σκωτικής τεκτονικής πρακτικής», οι οποίοι ήταν κατ' ουσίαν εκ της αυτής ρίζας και διέφεραν μόνον σε τελετουργικές διαδικασίες που εύκολα μπορούσαν να συγκερασθούν συμβολικά και ερμηνευτικά. Αυτοί οι τύποι ήταν γνωστοί σαν Αρχαίος Τύπος (Ancient Rite), Τύπος του Ιερού Δόμου (*Heredom*), Τύπος της Ανατολής του *Kilwinning*, Τύπος των Αυτοκρατόρων Ανατολής και Δύσεως.

Τα θεμέλια του νέου αυτού Τύπου ήταν τα Συντάγματα και οι Κανονισμοί του 1762, που ίσχυαν για τον Τύπο Τελειοποίησης, και τα Μεγάλα Συντάγματα του 1786 που αποδίδονται στον Μέγα Φρειδερίκο της Πρωσίας και ίσχυαν στον ευρύτερο «σκωτικό χώρο». Ο Φρειδερίκος έλαβε στοιχεία από τον πρώτο από τους παραπάνω τύπους (τον «Τύπο της Τελειοποίησης»), τον βασικό αριθμό των ιεραρχικών βαθμών καθώς και τον μνητικό τους τύπο και δημιούργησε τον «Αρχαίο και Αποδεδεγμένο Σκωτικό Τύπο». Ο νέος τύπος κατ' αρχήν διαμορφώθηκε ως «Βασιλικό και Στρατιωτικό Τάγμα του Αρχαίου και Σύγχρονου Ελευθεροτεκτονισμού». Πρακτικά όλοι οι βαθμοί του νέου τύπου προήλθαν από την Ευρώπη, κυρίως δε από την Γαλλία. Όμως, εκτός από τον Υπάτο Συμβούλιο των ΗΠΑ υπήρχε, τουλάχιστον από τις αρχές του 1802, ένα «Υπάτο Συμβούλιο των Προσήνεμων και Υπήνεμων Νήσων της Αμερικής» στο οποίο προήδρευε ως Υπάτος Μέγας Ταξιάρχης ο *Auguste de Grasse Tilly*. Με την επιστροφή του στη Γαλλία στα μέσα του 1804 ο *de Grasse Tilly* συνέστησε ένα προσωρινό τριμελές Υπάτο Συμβούλιο την (22 Σεπτεμβρίου 1804), δημιούργησε δε μια Σύνοδο (17 Οκτωβρίου 2004) με την προοπτική της ενοποίησης του Σκωτικού Τύπου. Τέλος, ίδρυσε το πρώτο Υπάτο Συμβούλιο της Γαλλίας αποτελούμενο από εννέα μέλη (20 Οκτωβρίου 1804).

Μετά από μία αντικειμενικά δύσκολη αρχή εξ' αιτίας της απόφασης του Μαεγάλου Ναπολέοντος να «εγκλωβίσει» τον Γαλλικό Τεκτονισμό, ώστε να μπορεί να τον ελέγχει στενά, καθώς και την εχθρική στάση της Μεγάλης Ανατολής της Γαλλίας (*Grand Orient de France*) και της επιθυμίας της να αναμορφώσει τα τοπικά που λειτουργούσαν στη Γαλλία, το Υπάτο Συμβούλιο

διαφοροποιήθηκε. Την ίδια οιονεί αυτόνομη στάση ακολούθησαν εν συνεχεία και άλλα –κυρίως Ευρωπαϊκά- Ύπατα Συμβούλια.

Η «σκωτική παράδοση» κέρδισε δύναμη και ενότητα παγκοσμίως με την συνένωση του Υπάτου Συμβουλίου των Γαλλικών Νήσων της Αμερικής και του Υπάτου Συμβουλίου της Γαλλίας το 1821. Τα επόμενα χρόνια δεν ήσαν ανέφελα, σηματοδότησαν όμως την αυξητική τάση του νέου Τύπου παγκοσμίως. Η βάση της ανάπτυξης παρέμεινε η Γαλλία, όπου τα τυπικά του Σκωτικού Τύπου γνώρισαν ιδιαίτερη ερμηνευτική προσέγγιση με προεξάρχοντα τον *Ragon*. Το 1862, ο Ναπολέων ΙΙΙ ο οποίος επεδίωκε, όπως και ο θεός του, να καταστήσει τον Γαλλικό Τεκτονισμό «υποχείρι» της πολιτικής του, διόρισε ως Μεγάλο Διδάσκαλο της Μεγάλης Ανατολής έναν μη – τέκτονα, τον Στρατηγό *Magnan*, ο οποίος απαίτησε την συσσωμάτωση του Υπάτου Συμβουλίου της Γαλλίας με τις υπό αυτόν συμβολικές Στοές. Η «αντίσταση» του Υπάτου Μεγάλου Ταξιάρχου *Viennet* πέτυχε να εξασφαλίσει την ακεραιότητα της Δικαιοδοσίας, θεωρήθηκε δε «νίκη της ελευθερίας της συνειδήσεως επί της αυθαιρεσίας» και είχε ως αποτέλεσμα την αυξανόμενη υποβολή αιτήσεων υπαγωγής στο Ύπατο Συμβούλιο. Μετά την πτώση της Δεύτερης Αυτοκρατορίας (1870), οι «νεωτεριστές» που είχαν «εναγκαλιστεί» την δημοκρατική ιδεολογία επεχείρησαν να καταργήσουν την υποχρέωση της επίκλησης του Μεγάλου Αρχιτέκτονος του Σύμπαντος, εν ονόματι της ελευθερίας της συνειδήσεως¹.

2. Το διεθνές «Σκωτικό» τεκτονικό πλαίσιο.

Η κανονικότητα του πρώτου Υπάτου Συμβουλίου χρονολογείται – όπως είπαμε- από το έτος 1801. Εξ αρχής ο «νέος Τεκτονισμός» είχε πρωταρχικό ρόλο στην διάδοση των αρχών και την θεμελίωση νέων Υπάτων Συμβουλίων παγκοσμίως. Λίγους μόνον μήνες μετά την ίδρυσή τους μερικά από τα στρατιωτικά μέλη της Δικαιοδοσίας της Γαλλίας που συνόδευσαν τον στρατό του Ναπολέοντα στις εκστρατείες τους συνέβαλαν δραστικά σ' αυτήν την επέκταση. Τυπικώς, ήταν ο *Grass Tilly* που ξεκίνησε τα Ύπατα Συμβούλια της Ιταλίας (Μιλάνο, 1805) τις δύο Σικελίες (Νεάπολις 1809), της Ισπανικής Επικράτειας (Μαδρίτη, 1811) και Κάτω Χώρες (Βρυξέλλες, 1871 μαζί με τον Στρατηγό *Rouyer*). Αργότερα, ακολούθησε η ίδρυση των Υπάτων Συμβουλίων του Περού (1830), Κολομβίας (1833), Αϊτής (1836), Βενεζουέλας (1840), Σκωτίας (1846), Μεξικού (1860), Ουγγαρίας (1871), Ελλάδος (1872), Ελβετίας (1873), Ρουμανίας (1923) και Αυστρίας (1925).

Τα Μεγάλα Συντάγματα του 1786 που καθόρισαν τη μεθοδολογία της εγκαταστάσεως των Υπάτων Συμβουλίων, απετέλεσαν τον Καταστατικό Χάρτη και την ενοποιό Αρχή μέσα στην οικογένεια του Σκωτικού Τύπου. Αυτά καθόρισαν και τις μελλοντικές σχέσεις μεταξύ των Τεκτονικών σωμάτων.

¹ Η επίκληση στον ΜΑΤΣ καταργήθηκε από την Μεγάλη Ανατολή της Γαλλίας το 1877, μολονότι το Ύπατο Συμβούλιο της Γαλλίας έμεινε ανυποχώρητο ως προς «το υπερβατικό σύμβολο της σκωτικής πνευματικότητας».

Η Συνθήκη Συνεργασίας που υπεγράφη των Παρισίων στις 23 Φεβρουαρίου 1834 από τέσσερα Ύπατα Συμβούλια, συμπεριλαμβανομένων και των Ύπατων Συμβουλίων του Βελγίου και της Βραζιλίας, ήταν η πρώτη Διεθνής εμφάνιση του Α.Α.Σ.Τ. Η συνθήκη αυτή η οποία ήταν η απαρχή των διεθνών συνεδρίων, καθορίζει ή επαναλαμβάνει δύο κοινούς κανόνες για όλους.

- Κανένα Ύπατο Συμβούλιο, ως κυρίαρχη δύναμη, συγχωνεύεται σε άλλη δύναμη άλλου τύπου, επί ποινή αφαιρέσεως της ανεξαρτησίας του, της κυριαρχίας και ακόμη της υπάρξεώς του.
- Τα Ύπατα Συμβούλια δεσμεύονται να διατηρούν ενεργές τις Αρχές και την δύναμη του Σκωτικού Τύπου

Η Συνθήκη προέβλεπε επίσης την ανταλλαγή Μεγάλων Αντιπροσώπων και την συνάντηση των εκπροσώπων των Ηνωμένων Υπάτων Συμβουλίων ανά πενταετία. Αυτή η τελευταία απόφαση αναθεωρήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1875 από τη Διεθνή Σύνοδο της Λωζάνης, η οποία υιοθέτησε επίσης σημαντικές αποφάσεις οι οποίες ψηφίσθηκαν ομόφωνα από τα έντεκα Ύπατα Συμβούλια που συμμετείχαν, εκ συνόλου 22 που υπήρχαν τότε. Η Σύνοδος προχώρησε στα εξής :

- Αναθεώρηση των Μεγάλων Συνταγμάτων του 1786 επί τη βάσει του λατινικού κειμένου του 1834.
- Εκπόνηση Διακήρυξης που περιλαμβάνει τις βασικές Αρχές του Σκωτικού Τύπου.
- Υπογραφή Συνθήκης Συνεργασίας και Συνομοσπονδίας Υπάτων Συμβουλίων
- Απόφαση περί πραγματοποίησης Διεθνών Συνεδρίων.

Δυστυχώς όμως, μετά την επιστροφή των αντιπροσωπειών στις χώρες τους ανέκυψαν σημαντικές διαφωνίες. Ο μη θρησκευτικός ορισμός του Μεγάλου Αρχιτέκτονος του Σύμπαντος (ΜΑΤΣ) δεν εγκρίθηκε από τα Βρετανικά και Βόρειο - Αμερικανικά Ύπατα Συμβούλια, τα οποία παρέμειναν στη αρχή της «προσωποποιημένης αντίληψης περί Θεότητας». Αποτέλεσμα ήταν να προκύψει ένα «σχίσμα» στις δικαιοδοσίες το οποίο διαρκεί μέχρι των ημερών μας. Από την άλλη μεριά η Νότια Δικαιοδοσία των Ηνωμένων Πολιτειών που απεκλήθη ως «Μητέρα Δικαιοδοσία» απέρριψε την Συνθήκη Συμμαχίας και Συνομοσπονδίας με το σκεπτικό ότι αυτό θα εγκυμονούσε έναν δυνητικό κίνδυνο μιας Τεκτονικής υπερδύναμης² Έτσι, η Συνθήκη της Λωζάνης δεν επικυρώθηκε από τα περισσότερα Ύπατα Συμβούλια και οι διεθνείς συνελεύσεις που υποτίθεται θα πραγματοποιούνταν κάθε πέντε χρόνια δεν έγινε δυνατόν να συνεδριάσουν σε τακτά διαστήματα.

² Η ενδεχόμενη παντοδυναμία θα συγκρούονταν με την δεδηλωμένη ανάγκη κάθε Υπάτου να διαχειρίζεται μονομερώς τις διεθνείς σχέσεις και να επιβάλλει τα δικά της κριτήρια κανονικότητας και αναγνώρισεως.

Το Ύπατο Συμβούλιο της Γαλλίας ενεργοποίησε ακόμα μια φορά την ιδέα αυτή το 1900 με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Έκθεσης των Παρισίων, συγκαλώντας μια «Σκωτική Συνέλευση» στην οποία έλαβαν μέρος εννέα Ύπατα Συμβούλια μεταξύ των οποίων του Βελγίου, της Ισπανίας, της Ελλάδας, της Ιταλίας του Μεξικού και της Ελβετίας, όπου ελήφθησαν δύο σημαντικές αποφάσεις:

- Η ανεύρεση λύσεων για την αποφυγή εμπλοκών και πολέμων.
- Η υπεράσπιση του Τεκτονισμού από τις εναντίον του επιθέσεις.

Η πρώτη Διεθνής Σύνοδος πραγματοποιήθηκε το 1907 από το Ύπατο Συμβούλιο του Βελγίου. Συγκέντρωσε 20 Ύπατα Συμβούλια, μεταξύ των οποίων της Βραζιλίας, Ισπανίας, των δύο δικαιοδοσιών των Ηνωμένων Πολιτειών, Γαλλίας, Ελλάδας, Ιταλίας, Μεξικού, Πορτογαλίας, Ελβετίας και Βενεζουέλας και με την υποδοχή και των Ύπατων Συμβουλίων της Χιλής και του Περού. Αυτή η Σύνοδος έλαβε τις εξής αποφάσεις:

- Οργάνωση των κανονικών Υπάτων Συμβουλίων και προάσπιση από «μη κανονικούς» οργανισμούς
- Εμπέδωση της ενότητας του Σκωτικού Τύπου

Οι επόμενες Διεθνείς Σύνοδοι έγιναν στην Ουάσινγκτον (1912), στη Λωζάννη (1922), στο Παρίσι (1929), στις Βρυξέλλες (1935), στη Βοστώνη (1939), στην Αβάνα (1956), στην Ουάσινγκτον (1961), στις Βρυξέλλες (1967), στην Ινδιανάπολη (1975), στο Παρίσι (1980), στην Ουάσινγκτον (1985), στο Μεξικό (1990), στη Λωζάννη (1995), στο Ρίο ντε Τζανέιρο (2000).

3. Τα θεμέλια του Α.Α.Σ.Τ.

Το γεγονός ότι ο Α.Α.Σ.Τ. ξεπέρασε σταθερά τους κλυδωνισμούς των δύσκολων χρόνων και μεταβολών τα διακόσια χρόνια της υπάρξεώς του, οφείλεται στο ότι προσέφερε στα μέλη του τα εργαλεία, τη μέθοδο και μια «προοπτική βίου» που αντλεί την ουσία της από την πρωταρχική - μνητική Παράδοση. Εξ αρχής αυτή η μνητική παράδοση απέδειξε την ικανότητά του να κρατήσει υψηλά και σταθερά τα πρότυπα του Τεκτονισμού. Πράγματι, το επέτυχε, παρ' όλες τις αντιξοότητες, τους πολέμους, τις επαναστάσεις, αλλά και τις πιέσεις προς το ίδιο το Σύστημα. Έτσι, λόγω του ότι η μνητική πρακτική που προτείνει ο Σκωτικός Τύπος είναι αμετάβλητη, σε συνδυασμό με τη βαθειά φιλοσοφική του πορεία συνιστά μία οδό ουσιαστική και σύγχρονη. Ο Α.Α.Σ.Τ. στηρίζεται στη πνευματική διάσταση των διδασκαλιών του και βοηθάει τον τέκτονα να εμπλουτίσει τον βίο του με αξίες και ιδεώδη. Με την εργασία μέσα στις Στοές, τα Περιστώλια, τους Αρείους Πάγους και τα ανώτερα Εργαστήρια, εκκινούμενη από τη μελέτη των μύθων και των παραδόσεων, τον πλούσιο συμβολισμό και τα φιλοσοφικά νοήματα, οδηγεί τον «Σκώτο» τέκτονα να διακρίνει την ύπαρξη ενός «υπερβατικού κόσμου και μιας παγκόσμιας ηθικής». Συγχρόνως,

βιώνει τη πραγματικότητα με Ελπίδα, Πίστη και Αγάπη που τον βοηθούν να προσαρμοσθεί αρμονικά στην κοινωνία του παρά τις αντιξοότητές της. Αντίθετα, με τον υλισμό που αποδομεί και απορρίπτει ανθρώπινες αξίες, που κρίνει και καταδικάζει, ο Α.Α.Σ.Τ. είναι πρωταρχικά εξελικτικός. Αποτελεί ένα ενεργό εργαλείο ανοικοδόμησης του κόσμου. Ο «Σκότος» τέκτων διδάσκεται πως να οικοδομεί τον εαυτό του ώστε διά της προσφορά να ενώνει, να δημιουργεί, να ελπίζει και να αγαπάει.

Η ιδιαιτερότητα του Τύπου έχει χαρακτηριστικά που τον καθιστούν τον πλέον διαδεδομένο Τεκτονικό Τύπο παγκοσμίως. Αυτά είναι:

- αναγνώριση και διακήρυξη της ύπαρξης του Θεού ως πνευματικού θεμελίου του κόσμου.
- παγκοσμιότητα που επιτρέπει σε κάθε άνθρωπο να καθορίσει αυτή την Αρχή σύμφωνα με τις επιταγές της συνείδησης του,
- μια μνητική οδός προς ακόμη βαθύτερη πνευματικότητα,
- συνεργασία στην ανέλιξη του κόσμου
- το επίγραμμα «*Ordo ab Chao*» που προσάγει την εικόνα της οργανώσεως του Σύμπαντος που στηρίζεται σε μια Αρχή τάξεως³

Ο Α.Α.Σ.Τ. βεβαιώνει με σαφήνεια την πνευματική του προέλευση και την οκουμενική του επιδίωξη. Τα μέλη του –ανεξαρτήτως βαθμών και αξιωμάτων- είναι πεπεισμένα ότι υπάρχει ένα νόημα στην ανθρώπινη ζωή και ότι κάθε άνθρωπος έχει εντός του ένα εσωτερικό φως το οποίο οδηγεί στην ατραπό της Αλήθειας και της Δικαιοσύνης. Αυτό το εσωτερικό φως είναι ο προορισμός που του συνιστά ο Τύπος. Τον βοηθάει να ανακαλύψει νέους υπέροχους τόπους καθώς τους φωτίζει. Η προσέγγιση του Α.Α.Σ.Τ. γίνεται αποτελεσματική μόνο εάν η ιδιαιτερότητα του γίνει κατανοητή και εν τοις πράγμασι βιωθεί. Η μύηση συντελεί στην αναγέννηση του ανθρώπου σε μια νέα ύπαρξη. Σε αυτές τις βάσεις, οι γόνιμες αρχές του είναι παραδοσιακής υφής αλλά και εξελίξιμες, αφού είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε νέες ιδέες, ειδικά στην επιστήμη και στις νέες τεχνολογίες, γιατί εδράζονται στην πνευματικότητα, και τις βάσεις της ηθικής.

Ο Α.Α.Σ.Τ. είναι πρωταρχικά μια «μεταφυσική αναζήτηση», αλλά και το αποτέλεσμα των διδασκαλιών του οδηγεί φυσιολογικά κάθε αληθινά μνημένο να έχει το προσωπικό του ενεργητικό ρόλο στην κοινωνική ζωή. Παρακινεί τον Τέκτονα να ασκεί την Αγαθοεργία και την Κοινωνική Δικαιοσύνη, να εργάζεται ακατάπαυστα για την ευτυχία της ανθρωπότητας και να προσεγγίζει τους άλλους κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέψει στο πνευματικό Φως να ακτινοβολεί επάνω σε έναν Κόσμο που παραπαίει από τον υλισμό. Για την επιτυχία του σκοπού αυτού ο μνημένος οφείλει να αρχίσει από τον ίδιο τον εαυτό του, ανευρίσκοντας τον «θείο σπινθήρα» και καταπολεμώντας την άγνοια, χαλιναγωγώντας τα πάθη, την υπερηφάνεια και τις προσωπικές του φιλοδοξίες και παραμένοντας μακράν της υπερβολής της ύλης, της μισαλλοδοξίας και του φανατισμού.

³ Η αρχή αυτή απαιτεί την απομάκρυνση του ατόμου από τη φαινομενική ασυμβατότητα της δημιουργίας και λειτουργίας της και δίδει ελπίδα για ένα πιο δημιουργικό μέλλον, παρά τις φαινομενικές κοινωνικές και οικονομικές αντιξοότητες.

4. Αντί επιλόγου

Τα τελευταία χρόνια ο Σκωτικός Τύπος βιώνει μια σημαντική αριθμητική άνθηση. Επίσης, λειτουργεί ένας συνεχώς αυξανόμενος αριθμός κανονικών Υπάτων Συμβουλίων, που κανένα από αυτά δεν επιχειρεί να ηγεμονεύσει επί των άλλων, σέβεται την κυριαρχία, την ανεξαρτησία την παράδοση των άλλων και προστατεύει τις αρχές και τις βασικές μηθικές και φιλοσοφικές αξίες του Τύπου. Στην Ελλάδα το Ύπατο Συμβούλιο εργάζεται για την προώθηση, μέσα σε ένα περιβάλλον απόλυτης ελευθερίας συνειδήσεως, μιας πνευματικότητας απαλλαγμένης από κάθε είδους θρησκευτικές προκαταλήψεις, για τη σύνδεση των παραδοσιακών μηθικών διδασκαλιών με την σύγχρονη προσέγγιση της πραγματικότητας, για την επαλήθευση των αρχών της Αδελφότητας, της Ενότητας και της Ανοχής. Σκοπεί στην Ενότητα και όχι στη διάσπαση, στο Όλον και όχι στο μερικό. Σέβεται τη συμβολική τεκτονική παράδοση απ' όπου και αν προέρχεται και οικοδομεί με βάση τις αρχές της Αγάπης και της Δικαιοσύνης.

Η υπεράσπιση αυτής της γνήσιας ανθρωπιστικής αντίληψης, που εγκαινιάσθηκε από τους προκατόχους μας, ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των αδελφών σήμερα οι οποίοι, με τη διαπίστωση της αποτυχίας των ιδεολογιών και ενώπιον της απειλής της αφανίσεως του Ανθρωπισμού ζητούν από εμάς Ουσία, Νόημα, Αλήθεια και, ιδίως, Ελπίδα.

ΛΚΛ 33^ο

Ανθύπατος Μέγας Ταξίαρχης
του ΥΣ του 33^ο διά την Ελλάδα

Βιβλία - Κείμενα

Benoist Luc, L'Esotérisme, 1965.

Gedatge A., Dictionnaire Rhéa, 1921.

Gould R.F., The History of Freemasonry, London, 1835.

Mackey G.A., An Encyclopaedia of Freemasonry, 1947.

Mackey A., Masonic Ritualist, 1908.

Naudon P., La Franc-maçonnerie, 1963.

Pike A., Morals and Dogma, 1936.

Ragon J.-M., De La Maçonnerie Occulte et de l'Initiation Hermétique, 1853.

De Philosophia Scotica (μτφ.), Ερευνητικός Άρειος Πάγος «Sources»,

<http://www.supreme-council.gr/main/texts/De%20Philosophia%20Scotica.pdf>